

Läpäisyn tehostamisohjelmalla lyhennetään koulutusuria ja lisätään koulutuksen osuvuutta

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamalla ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmalla pyritään lyhentämään koulutusuria ja nopeuttamaan nuorten siirtymistä työelämään. Tehostamalla koulutusjärjestelmää haetaan osuvuutta koulutukseen, jolloin kyetään paremmin vastaamaan muuttuvan työelämän haasteisiin.

Ammatillisen koulutuksen vastuualueen johtaja **Mika Tammilehto** kertoo nelivuotisen tehostamisohjelman käynnistyneen viime syksynä. Ensimmäiset hankkeet ovat jo vauhdissa, mutta tuloksia ei tietenkään ole vielä käytettävissä.

- Meillä on paljon odotuksia ohjelman suhteen. Hankkeen aikana keräämme tietoa ja kokemuksia, mutta ennen kaikkea toivomme löytävämme läpäisyn tehostamiseen johtavia toimintamalleja.

- Rakensimme ohjelman nimenomaan verkostohankkeeksi ja halusimme mukaan useita koulutuksen järjestä-

jiä. Näin saamme käsittelyyn erilaisia toimintaympäristöjä. Verkoston myötä hankkeessa syntyneet ja erilaisille toimijoille soveltuvat toimintamallit leviävät mahdollisimman laajalle hyödynnettäväksi.

Tehostamisohjelman kokonaisuksittannuksiksi on arvioitu 16 miljoonaa euroa. Ohjelmassa on mukana 14 suomenkielistä ja 3 ruotsinkielistä koulutuksen järjestäjää. Tammilehdon mukaan kyseessä on ensisijaisesti pedagogisesta prosessista, mutta samalla tutkitaan muitakin läpäisyn toteutumiseen vaikuttavia ulottuvuuksia.

- Voi olla, että pedagogisesti kaikki on kunnossa, mutta rahoitusjärjestelmä ei kannustakaan tehostamiseen. Eihän silloin mitään tapahdu, Tammilehto muistuttaa.

Koulutuksen tutkimus- ja kehittämissuunnitelmassa on linjattu rahoitusjärjestelmää kehitettäväksi siten, että se kannustaa osaamisen tunnustamiseen ja nopeampaan siirtymiseen työelämään. Kun koulutusmääriäkin joudutaan su-pistamaan, olisi järkevää pitää koulutuspaikat tehokkaassa käytössä.

- Meillähän rahoitusjärjestelmä perustuu laskennallisiin opiskelijamääriin ja yksikköhintoihin. Siinä ei ole nopeampaan valmistumiseen kannustavia elementtejä. Voisimmeko löytää aidon rahoitusmallin, joka johtaisi myös opiskeluaikojen lyhentymiseen?

Millä keinolla voitaisiin keskeyttäminen välttää?

Tehostamisohjelmalla pyritään tavoittamaan ensisijaisesti se joukko opiskelijoita, joilla on keskimääräistä suurempi alttius keskeyttää opintonsa. Heillä voi olla erilaisia oppimiseen tai motivaatioon liittyviä ongelmia.

- Kuinka heidän oppimistaan pitäisi tukea, että keskeyttäminen vältettäisiin? Useimmitenhan se tapahtuu opintojen alussa, kun valittu ala ei osoittautunutkaan sopivaksi. Millä tavoin voidaan siirtyä mutkattomasti toiseen kou-

- Ammattitaitokilpailut ovat loistava keino kehittää koulutusta ja luoda uusia mahdollisuuksia ammatti-osaamisen kehittämiseksi, johtaja Mika Tammilehto muistuttaa.

lutukseen tai tukea oppimisvalmiuksia, jos siitä on kysymys?

Toinen kannustamista tarvitseva joukko on ne opiskelijat, jotka ovat edenneet opinnoissaan, mutta ne ovat jostain syystä viivästyneet. He kaipaavat sekä opintojen joustavoittamista että niiden tehostamista. Siihen voidaan päästää tunnistamalla ja tunnustamalla osaamista entistä laajemmin.

- Jos olet vaikka yrittäjäperheen lapsena hankkinut työelämästä kokemusta ja osaamista, niin tunnustamalla se voitaisiin sinun opintopolkuasi tuntuvasti lyhentää ja mahdollisesti syventää.

Kolmas huomioitava ryhmä ohjelmassa ovat jo pitkälle opinnoissaan ehtineet, jotka työelämä imaisee mukaansa ennen valmistumista. Koulutuksen ja työelämän yhteistyötä pitäisi tässä tapauksessa tiivistää niin, että työnantajat ymmärtäisivät opiskelijan parhaan ja malttaisivat odottaa.

- Meillä on hyviä esimerkkejä eri alueilla sellaisista sopimuksista työelämän kanssa, että opiskelijat on sitouduttu palkkaamaan vasta valmistumisen jälkeen. Ne kaverit on kyllä sieltä joukosta jo korvamerkitty.

- Kun ajatellaan sitä yksilöä, niin hänellehän tutkinnon suorittaminen merkitsee jonkinlaista turvaverkkoa. Hänellä on silloin on todennettua osaamista, mikä on muuttuvilla työmarkkinoilla tärkeitä.

Tammilehdon mielestä jokainen työelämässä toimiva joutuu nykyään varautumaan siihen, että työpaikka tai vähintäänkin työtehtävä muuttuu työuran aikana todennäköisesti useampaan ker-

taan. Työmarkkinoilla pärjäämisen minimiehto on, että se ammatillinen perustutkinto on suoritettu.

- Ne työtehtävät ovat oikeastaan hävinneet, joihin pääsee ilman koulutusta. Kun on tutkinnon tarjoama laaja ammattitaito ja vielä elinikäisen oppimisen valmiuksia, pystyy kehittämään itseään ja osaamistaan läpi työuran.

Tehostamisohjelmassa on Tammilehdon mukaan keskitytty tässä vaiheessa ohjaukseen. Siinä on pyritty löytämään sekä opinto-ohjaukseen että opiskelija-huoltoon ennakoivia ja nykyistä yksilöllisempiä toimintamalleja. Näin koetaan tehostaa ohjausta jo ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen vaiheessa, mutta myös itse opiskelun aikana.

Ammatillisia tutkintoja halutaan selkiyttää

Tammilehto muistuttaa tässä yhteydessä myös valtionrahoitteisesta nelisen vuotta käynnissä olleesta hankkeesta, joka liittyi laajennetun työ-säoppimisen kokeiluihin. Hankkeen tulokset olivat käsillä olevan aiheenkin kannalta rohkaisevia, sillä siellä kehitetyt toimintamallit kytkeytyvät hänen mielestään suoraan läpäisyn tehostamiseen.

- Opiskelija on tosiaan motivoitunut paremmin jatkamaan opintojaan, kun on voinut opiskella enemmän työpaikalla. Hän ei ole silti ollut oppisopimussuhteessa siihen työpaikkaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä asetettiin viime helmikuussa ammatillisten tutkintojen kehittämisryhmä, jonka työllä on paljon merkitystä myös koulutuksen läpäisyn tehostamisen näkökul-

masta. Valmista pitäisi tulla syksyllä 2013, jotta uudentyypinen tutkintorakenne voitaisiin saattaa voimaan seuraavan vuoden alusta.

Työryhmälle asetettiin tavoitteeksi kehittää ammatillista tutkintojärjestelmää selkeämmäksi. Kun järjestelmään kuuluu 370 eri aikoina tehtyä ammatillista tutkintoa, ne eivät muodosta kaikilta osin johdonmukaisia jatkumoa.

- Tutkintojen tulisi vastaisuudessa vastata entistä paremmin osaamistarpeisiin. Samalla osaamisen kehittämisspolkujen tulisi olla selkeämpiä.

Toinen merkittävä työryhmälle annettu tavoite oli se, että tutkintojen tulisi entistä vahvemmin perustua osaamiseen. Niille on voitava määritellä ammattitaitovaatimukset, jotka perustuvat työelämän toimintakokonaisuuksiin. Näiden tutkintojen on annettava val-

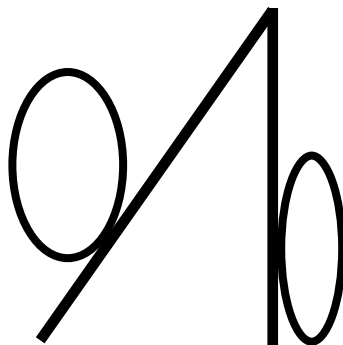
miuksia tietynlaisten työtehtävien suorittamiseen.

- Haemme myös joustavuuden lisäämistä. Tutkintojen lisäksi koulutusjärjestelmästä löytyy tuhansia tutkintojen osia. Jatkossa olisi pystyttävä hyödyntämään näitä osia entistä joustavammin. Näin saamme aikaan uusia osaamisrajapintoja, jolloin ei vaihtuviin tarpeisiin tarvitse aina rakentaa uutta tutkintoa.

Tammilehto kertoo esimerkin tekni-
sestä myyjästä, jolta myynnin ja liiketalouden osaamisen lisäksi pitäisi löytyä vaikkapa lvi-alalla vaadittavaa substansiosaamista. Liiketalouden perustutkinto voisi tässä tapauksessa olla se kanta-tutkinto, johon sitten yhdistetään osia lvi-alan tutkinnosta.

Markku Tasala

OAJ:n Ammatilliset Opettajat - OAO ry.

www.oao.fi